

Saksframlegg

Høring. Forskrift om organisasjon og virksomhet for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda.

Arkivsaksnr.: 05/24145

Forslag til innstilling:

Formannskapet slutter seg til rådmannens uttalelser til Forskrift om organisasjon og virksomhet for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda, samt endringer i påtaleinnstruksen kap. 5.

Saksutredning:

1. Forslag til forskrift om organisasjon og virksomhet for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemda

Barne- og familiedepartementet har sendt på høring ovenfornevnte forslag med høringsfrist 14. september.

Forslaget er utarbeidet med hjemmel i lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven) §§ 8 og 16.

Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemda ventes å tre i virksomhet fra 1. januar 2006. Ombudet skal håndheve likestillingsloven, diskrimineringsloven, arbeidsmiljølovens likebehandlingskapittel og diskrimineringsforbudene i boliglovene, påse at norsk rett og forvaltningspraksis samsvarer med Norges forpliktelser etter FN's kvinnekonvensjon og FN's rasediskrimineringskonvensjon og ivareta pådriveroppgaver som skal bidra til økt likestilling og likebehandling. Nemdna skal behandle klager over ombudets uttalelser og vedtak i enkeltsaker.

Del I. Likestillings- og diskrimineringsombudet

§ 1 Mandat for likestillings- og diskrimineringsombudet

Ombudet skal føre tilsyn med og medvirke til at bestemmelsene nevnt i diskrimineringsombudsloven § 1 annet ledd overholdes. Videre skal ombudet arbeide for å fremme reell likestilling og likebehandling jf. Diskrimineringsombudsloven § 3 første ledd. Dette innebærer følgende oppgaver:

a) Pådriverfunksjonen

Ombudet skal være en pådriver for likestilling og mot diskriminering, ha et kritisk blikk på offentlig, privat og frivillig sektor, og være premissleverandør for utformingen av den offentlige politikken på området.

b) Holdnings- og adferdspåvirkning

Ombudet skal bidra til bevisstgjøring om likestilling og likebehandling og være en pådriver for endringer i holdninger og adferd. Ombudet skal drive opplysningsvirksomhet om status og utfordringer rettet mot allmenheten.

c) Støtte og veiledning

Ombudet skal gi støtte og veiledning til de som arbeider for å fremme likestilling og motarbeide diskriminering, både i offentlig, privat og frivillig sektor, på nasjonalt, regionalt og lokalt plan.

d) Veiledningstjeneste om etnisk mangfold i arbeidslivet

Ombudet skal gi råd og veiledning om etnisk mangfold i arbeidslivet til arbeidsgivere i offentlig og privat sektor. Tjenesten skal være gratis og tilpasses den enkelte arbeidsgiver. I tillegg skal ombudet bidra til å spre gode eksempler og bidra til kunnskap om metoder for å håndtere etnisk mangfold i arbeidslivet.

e) Kompetansefunksjon

Trondheim kommune

Ombudet skal ha oversikt over og formidle kunnskap og bidra til å utvikle kompetanse og dokumentasjon om likestilling, samt overvåke art og omfang av diskriminering.

f) Forumsfunksjon

Ombudet skal være et møtested og informasjonssentrum for et bredt publikum og tilrettelegge for samarbeid mellom aktører som arbeider mot diskriminering og for likestilling.

Rådmannen ser positivt på mandatet og ser fram til et konstruktivt samarbeid i aktuelle saker/sammenhenger.

§ 2 Veiledningsplikt

I tillegg til den alminnelige veiledningsplikten etter forvaltningsloven § 11, skal ombudet på en hensiktsmessig måte gi veiledning ved henvendelser som angår annet regelverk enn det som omfattes av diskrimineringsombudsloven § 1 annet ledd.

Veiledningen kan omfatte informasjon og rettigheter og plikter etter det enkelte lovgrunnlag, samt veiledning om saksbehandlingen hos ombudet og nemnda og mulige sanksjoner. Veiledningsplikten avgrenses mot områder hvor andre forvaltningsorganer har veiledningsplikt på sine saksområder. I slike tilfeller skal ombudet normalt henvise vedkommende til rett instans. I forhold til henvendelser som gjelder beslektede saksområder til ombudets ansvarsområder, kan imidlertid ombudet bistå noe utover det som forventes i forhold til forvaltningsloven § 11. For eksempel bistand til den enkelte i forhold til anmeldelse av rasistisk motivert kriminalitet, veiledning om muligheten for å få en oppsigelsessak behandlet etter arbeidsmiljølovens system og bistand til å søke fri sakførsel.

Rådmannen har ingen merknader til dette.

§ 3 Henvendelse til ombudet

Henvendelse til ombudet om en sak kan skje både skriftlig og muntlig.

§ 4 Avvisning og henleggelse. Grunngeving mv.

Ombudet skal grunngi avvisning og henleggelse av en sak. Ved avvisning skal ombudet gi orientering dersom et annet organ har kompetanse til å behandle saken. Ombudet kan med klagerens samtykke oversende saken dit.

Ombudet skal orientere klageren om mulighetene for å bringe en avvist eller henlagt sak inn for nemnda.

Både §§ 3 og 4 finner rådmannen naturlig.

§ 5 Vilkår i ombudets uttalelse

Ombudet kan i sin uttalelse fastsette vilkår samt frister for opphør av det lovstridige forholdet.

At innklagede har muligheten til å bringe et lovstridig forhold til opphør, før ombudet eller klager eventuelt bringer saken inn for nemnda, finner rådmannen positivt.

§ 6 Underretning om ombudets vedtak i hastesaker

Ombudets vedtak etter diskrimineringsombudsloven § 4 skal meddeles partene i saken. Ombudet kan bestemme at avgjørelsen skal forkynnes etter reglene i domstolloven kapittel 9 så langt disse passer.

Trondheim kommune

Samtidig med vedtaket skal ombudet gi en orientering om at vedtaket kan påklages til nemnda og opplyse fristen for dette. Ombudet skal videre gi en orientering om hvilke strafferettslige følger det kan medføre om vedtaket ikke etterleves.

§ 7 Ombudets oppfølging av nemndas vedtak

Ombudet skal se til at nemndas vedtak blir fulgt, om frister for oppfyllelse av pålegg om retting eller stansing overholdes, vurdere eventuell tvangsmulkt hvis så ikke gjøres, foreslå for nemnda om det bør begjæres påtale, bistå politi og påtalemyndighet i en eventuell straffesak og informere nemnda om nye forhold eller erfaringer som kan få betydning for nemndas arbeid.

Rådmannen har ingen merknader til §§ 6 og 7.

§ 8 Fullmakter

Ombudet er et uavhengig forvaltningsorgan som administrativt er underordnet Kongen og departementet.

Rådmannen tar ombudets fullmakter til etterretning.

Del II. Likestillings- diskrimineringsnemnda

§ 9 Oppnevning av nemndas medlemmer og varamedlemmer mv

Kongen oppnevner nemndas medlemmer – herunder leder og nestleder – og varamedlemmer. Nemnda deles i to avdelinger.

Rådmannen tar ombudets fullmakter og oppnevning av medlemmer til nemnda til etterretning.

§ 10 Nemndas sekretariat

I motsetning til eksisterende Klagenemnd for likestilling får nemnda et eget sekretariat som skal ivareta noen av de oppgavene som likestillingsombudet i dag ivaretar for Klagenemnda for likestilling. Sekretariatet tilsettes av departementet. Departementet kan ikke drive faglig instruksjon av sekretariatet.

Rådmannen har ingen merknader.

§ 11 Delegasjon

Nemnda kan vedta at nemndas leder utenom møtene skal kunne avgjøre nærmere prosessuelle spørsmål. Myndighet etter diskrimineringsombudsloven §§ 6,7 og 8 kan ikke delegeres.

Rådmannen ser at det for eksempel kan være praktisk at nemndas leder har fullmakt til å bistå prosessfullmektig i et konkret søksmål mot nemnda og ta beslutninger på vegne av nemnda om prosessuelle skritt i den forbindelse.

§ 12 Saksforberedelse

Nemndleder fordeler saker til nemndas avdelinger. Sekretariatet skal sørge for at saken er tilstrekkelig belyst og innhente eventuelle uttaler.

§ 13 Beramning av møter og møteinnkalling

Nemndleder berammer nemndas møter. To medlemmer kan kreve at møte avholdes.

Trondheim kommune

§ 14 Vedtaksførhet

Nemnda kan fatte vedtak når minst halvparten av medlemmene deltar.

§ 15 Ugildhet

Vanlige regler for dette gjelder.

§ 16 Møte i nemnda. Muntlig forhandling

Vanlige regler for møteledelse gjelder. Nemndas sekretariat kan gi en muntlig saksframstilling. Partene og ombudet skal ha muligheter til å fremlegge sitt syn. Nemnda kan avhøre parter og vitner.

§ 17 Vedtak uten muntlig forhandling

Saker, som er tilstrekkelig belyst, kan avgjøres uten muntlig forhandling.

§ 18 Vedtak og uttalelser etter muntlig forhandling

Vanlige regler gjelder.

Rådmannen har ingen merknader til §§ 12, 13, 14, 15 16, 17 og 18.

§ 19 Tvangsmulkt

Nemnda foretar i det enkelte tilfellet en konkret vurdering av om tvangsmulkt skal ilegges. Dersom nemnda treffer vedtak om tvangsmulkt, skal det settes ny frist for å etterkomme pålegget.

Rådmannen støtter departementets syn at siden hensikten med tvangsmulkten er å framtvinge etterlevelse av regelverket, er det viktig – både av preventive hensyn og av respekt for regelverket - at adgangen til å ilegge tvangsmulkt benyttes aktivt.

§ 20 Møteoffentlighet

Vanlige regler gjelder.

§ 21 Stemmeplikt. Avstemninger

Vanlige regler gjelder.

§ 22 Vedtakets innhold. Grunngivning

Vanlige regler gjelder.

§ 23 Underretning om nemndas vedtak

Også ombudet skal underrettes om nemndas vedtak. Nemnda kan bestemme at vedtak skal forkynnes etter reglene i domstolloven kapittel 9 så langt disse passer.

§ 24 Budsjett, rapportering mv.

Nemnda får bevilgninger over Barne- og familiedepartementets budsjett.

Del III. Om forholdet til forvaltningsloven og ikrafttredelse

§ 25 Forholdet til forvaltningsloven

Dersom ikke annet er bestemt i diskrimineringsombudsloven eller i denne forskrift, gjelder forvaltningsloven

Trondheim kommune

for ombudets og nemndas virksomhet.

§ 26 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft samtidig med diskrimineringsombudsloven. Kongen beslutter ikrafttredelsestidspunkt.

Rådmannen har ingen merknader til §§ 20, 21, 22, 23, 24, 25 og 26.

Sakskostnader

Departementet foreslår å ikke videreføre § 29 i forskriften for Likestillingsombudet og Klagenemnda for likestilling om dekning av sakskostnader for partene der ombudet har brakt saken inn for nemnda. Bestemmelsen har hatt liten praktisk betydning, da det som regel er partene som bringer saker inn for nemnda. Men det er først og fremst vektlagt at Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda skal være lavterskeltilbud, der en kan få prøvd sin sak uten bruk av advokat eller andre kostnadsdrivende virkemidler og således ikke vil pådra seg sakskostnader.

Rådmannen støtter dette synet.

2. Forslag om endringer i påtaleinstruksen kap. 5

Justisdepartementet foreslår endringer i denne instruksen fordi det er nødvendig å pålegge politiet en plikt til utlevering av opplysninger til det nyopprettede Likestillings- og diskrimineringsombudet for å samordne saksbehandlingen i disse etatene. Bakgrunnen for forslaget framgår av Ot.prp. 33 (2004-2005) om lov av forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion m.v.

Rådmannen støtter Justisdepartementets syn at det ikke er nødvendig med en rutinemessig utlevering av opplysninger. Det er et grunnleggende prinsipp i allminnelig personvernlovgivning at behandling av personopplysninger, herunder utlevering, kun skal finne sted når dette er nødvendig ut fra et nærmere bestemt formål.

Rådmannen i Trondheim, 08.08.2005

Elin Rognes Solbu
Kommunaldirektør for organisasjon

Ellen Edvardsen
rådgiver

Vedlegg:

Vedlegg 1: Brev fra det kongelige barne- og familiedepartement

Vedlegg 2: Utkast til forskrift

